

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORNIA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELISKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 19. AVGUSTA 1938.

ŠTEV. 49.

Sv. oče obsoja rasizem

Rasistične zablode

V zadnjem času se sv. oče pri svojih nagovorih vse pogosteje povrača na pretirani nacionalizem in rasizem.

Širi se namreč nauk, da so nekateri narodi pred vsemi drugimi odlikovani s posebnimi prednostmi, sposobnostmi in vrlinami, tako da so s tem že po sami naravi postavljeni za gospodovalce nad vsemi nižjimi plemeni.

Med najvišjim in najnižjim plemenom zija po nauku teh plemenskih strokovnjakov večji prepad, kot pa med nižjim človeškim plemenom in živaljo.

Na zemlji je eno izvoljeno pleme, v katerem je narava nakopičila vso hrabrost, vso modrost, vso lepoto, vso moč. To pleme ima od narave dano nalogo, da druga »nebojlena« in »manjvredna« plemena vodi in jih vlada.

Neznanstvenost

To plemensko ocenjevanje narodov in posameznikov seveda nima nobene znanstvene podlage. Je pa zelo simpatično za tiste, ki si domišljajo, da spadajo k gospodujočemu plemenu. Tudi nekatere vlade to modrovanje rade poslušajo, ga navdušeno podpirajo in končno tudi uvajajo kot obvezno nacionalno dogmo, kar se je tudi že nekje zgodilo.

Pogubnost

Da so ti nauki o izvoljenem plemenu nekrščanski in za človeštvo pogubni, ker vzbujajo prezir, sovraštvo in oblastželjnost, je jasno na prvi pogled.

Zato pa je tudi sv. oče kot oče vse človeške družine, v kateri smo si med seboj bratje, ne pa sužnji in gospodje, dvignil svoj glas proti rasističnim zablodam, čim so prestopile zaključeno število zmešanih glav in se je začela zanje javna, večkrat tudi uradna propaganda.

Posnemanje v Italiji

Sv. oče je najprej nastopal proti rasizmu, ki je poudarjal nordijsko in germansko raso, ga bičal v nagovorih in v okrožnici o nemškem narodnem socializmu. V zadnjem času pa je govorjenje o odličnem nordijskem plemenu vzbudilo hrepeneče želje po posnemanju tudi drugod. Neka skupina italijanskih profesorjev in politikov je izdelala pred-

log, po katerem naj tudi Italija rasizem sprejme in začne z rasistično propagando. Tu pa je sv. oče odkrito, odločno in brez ovinkov povedal svojo besedo.

Krščanska vzajemnost narodov

Ko je bilo v koncu julija zbranih pred papežem v posebni avdienci 200 gojencev iz papeškega zavoda de Propaganda fide, je sv. oče spregovoril besedo o rasizmu, ki je odmevala po vsem svetu. Skupina 200 gojencev, ki je bila pred njim, je bila sestavljena iz 37 različnih narodnosti; prava slika krščanske vzajemnosti narodov.

Na to vzajemnost je nato sv. oče navezal svoj govor o rasizmu in nacionalizmu. »Katoliški se pravi biti vesoljen, ne rasističen, ne nacionalističen, v kolikor imata ti dve besedi ločevalni pomen (in senso separatistico)«. Rasizem in nacionalizem, ki zidata pregraje med ljudmi, narodi in rodovi, papež zavrača. »Ljudje pozabljajo, da je človeški rod v svoji celoti ena sama velika, vesoljna človeška rasa«. Sicer pa, nadaljuje papež, je beseda »človeški rod« mnogo lepša in primernejša, kot beseda »rasa«, »pleme«, ker to je bolj beseda za živali kot za ljudi.

Kar se tiče plemenske propagande, ki se pripravljala v Italiji, katera tega doslej ni poznala, pravi papež brez ovinkov: »Zato se upravičeno sprašujem, kaj je bilo treba Italiji posnemati Nemčijo«. Stavke je povzročil v svetu nemalo senzacijo, marsikje razburjenje in neprijetno presenečenje, v načelnem pogledu pa jasnost.

Nedotakljivost Katoliške akcije

V naslednjem je papež lepo govoril o svobodi in nedotakljivosti Katoliške akcije, ki je tako nedotakljiva kakor Cerkev sama. Besede, ki jih je izrekel o Katoliški akciji ob tej priliki, so velikanskega pomena in se bomo nanje še povrnili.

Večni nauk o enotnem rodu

Proti koncu sv. oče pove večni krščanski nauk o rasah in človeškem rodu: »Človeška odlika je v tem, da smo velika človeška družina, človeški rod, človeška rasa.« Vsak narod predstavlja nekaj svojškega, toda »vsi so Cerкви enako predmet materinske ljubezni, vsi so poklicani h krščanski resnici,

dobroti in ljubezni. Vsi so poklicani, da bi bili v svoji lastni domovini, med svojim lastnim narodom apostoli te ideje, ki je tako velika in veličastno materinska in človeška kakor tudi krščanska.»

Odmev teh velikih papeževih besed ni našel poti

samo v kabinete vladarskih palač, ampak tudi v srca katoličanov. Te papeževе besede so nam ukaz. Na kupu modernih zmot, katerim je vedno veljal naš boj, je rasizem med največjimi. Kot takega ga bomo tudi uničevali.

Kako si zadovoljen z »Borci«?

Po dveletnem izhajanju »Borcev« želimo izvedeti od naših bralcev njihovo mnenje o našem listu. List želimo urejevati tako, da bo čimbolj služil graditvi slovenskega katoliškega gibanja in ustrezal željam naših bralcev. Zato pa prosimo, da nam svoje misli o Borcih sporočite.

Da bodo odgovori lažji, navajamo v naslednjem nekaj točk, na katere želimo odgovora:

Ali vplivajo »Mladi borci« na življenje katoliškega dijaka?

Ali vplivajo »Mladi borci« na življenje drugih dijakov?

Ali vplivajo »Mladi borci« na slovensko katoliško gibanje sploh?

Ali se dijak in izobraženec more okoristiti z našimi načelnimi članki?

Ali naša polemika pripomore k razčiščenju razmer v slovenskem katoliškem gibanju?

Kaj naj list še obravnava?

Ali naj priobčujemo povesti?

Kaj sodite o kvaliteti »Mladih borcev«?

Ali ima dosedanji obseg kako prednost?

Kaj vam pri »Mladih borcih« posebej ugaja, kaj ne ugaja?

V naslednjih številkah bomo nekatere odgovore objavili.

Sv. oče je imenoval g. prof. dr. Aleša Ušeničnika in njegovega brata g. prof. dr. Franceta Ušeničnika za apostolska protonotarja. To imenovanje je najvišje odlikovanje, ki ga more dobiti duhovnik izven Rima.

Oba gospoda profesorja sta velika slovenska znanstvenika, prvi naš največji slovenski filozof, drugi odlični profesor pastoralke na ljubljanski teološki fakulteti.

Knjiga o dušnem pastirstvu, katero je napisal profesor dr. France Ušeničnik, zavzema odlično mesto v zadevnem svetovnem strokovnem slostvu.

G. profesor dr. Aleš Ušeničnik je znan po svojih filozofskih delih daleč po svetu. Mi posebej pa ga poznamo po njegovih delih, ki jih je napisal za slovenske dijaštvo in ki so izšla v Naši poti.

Obema velikima prijateljema našega gibanja izrekamo v imenu slovenskih katoliških dijakov naše iskrene čestitke.

Dokumenti o Katoliški akciji

PODREJENOST HIERARHIJI

»Bistvena oznaka KA je ta, da KA izgubi svoj raison d'être, svojo pravico do obstanka, če ni v popolnem skladu, v popolni podrejenosti cerkveni hierarhiji. Ona je prav za prav pripustitev laikov k hierarhičnemu apostolatu, ki ga je ustanovil božji Odrešenik in ga poveril hierarhiji. To je za onega, ki je vajen jasno misliti in sklepati, nad vse očitna resnica.«

(Iz govora sv. očeta gojencem cerkvenih zavodov v Rimu 14. marca 1935.)

*

»Katoliška akcija bi takoj izgubila ves svoj smisel, ko bi le za trenutek, čeprav le malo, popustila ona bistvena vez, ki jo spaja z apostolatom od »včeraj in danes« — s hierarhijo.«

(Pij XI. 19. apr. 1931. katoliškim društvom v Rimu.)

*

»Sama narava in namen KA zahtevata popolno vdanost in poslušnost katoliški hierarhiji, ki ima edina pravico, da ji poveri pooblastilo in daje smernice.«

(Kardinal Gasparri v pismu kardinalu Hlondu z dne 10. IV. 1929.)

NIČESAR BREZ ŠKOFA!

»O vašem delu je treba ponavljati to, kar je sv. Ignacij prav dobro povedal: nihil sine episcopo. Vse delo naj se vedno vrši v skladu, sporazumu s škofom, v sinovski poslušnosti do njega.«

(Sv. oče cerkvenim asistentom moške mladine KA 14. sept. 1928.)

IMENOVANJE VODIJ — NOV DOKAZ ZA ODVISNOST OD HIERARHIJE

»Jasno je, koliko more in mora pomagati pri pravem delu Katoliške akcije dejstvo, da škofje postavljajo laične vodje ali predsednike ne samo na čelo glavnim skupščinam, temveč tudi škofijskim odborom in posameznim združenjem. Tako bo neposredna odvisnost škofijske Katoliške akcije od prevzvišenih škofov še bolj očitna in v popolnem ter dovršenem skladu z zgodovinskim in svečanim geslom mučenika sv. Ignacija, z geslom, ki ga je sv. oče tolikokrat ponovil: nihil sine episcopo!«

(Iz pisma kardinala Pacellija italijanskim škofom 9. sept. 1931.)

Med vojno vihro raste stanovska Španija

PO SOCIALNEM NAUKU CERVE

»Nekateri mislijo, da se mi samo vojskujemo in ne delamo nič drugega,« je dejal nekega dne general Franco. »Toda mi izvajamo v istem času tudi globoko socialno revolucijo in sicer po nauku katoliške Cerkve. Nova španska država bo realna demokracija, v kateri bodo vsi državljani udeleženi pri vladanju po svojem poklicnem delu in svojih posebnih opravilih.«

Ta jedrnata izjava generala Franca kaže, kako obsežna je naloga nove Španije. Na fronti boji, v zaledju pa velikanska dela in graditev novega družabnega reda. To delo zasluži vse naše občudovanje in vse naše simpatije tudi zato, ker voditelji nove Španije pri obnovi družabnega reda neprestano poudarjajo, da jo hočejo izvesti po socialnem nauku Cerkve.

STRAH KOMINTERNE

Španija gradi torej novo stanovsko državo, kar je gotovo zgodovinskega pomena. Zato ni čuda, če je kominterna porabila vsa sredstva, da bi ta poiskov zatrla. Poskus ustanoviti stanovsko državo po navodilih okrožnice Quadragesimo anno je za kominterno skrajno nevarno. Zato proti temu poskusu ne grme samo baterije sovjetskih topov na španskih frontah, ta veliki poskus skuša Kominterna tudi s propagando izven Španije umazati z očitkom fašizma.

Koliko pa so ti očitki vredni, je najbolj razvidno iz vatikanskega glasila »Osservatore Romano«, ki dosledno in zavestno poudarja, da se v nacionalni Španiji gradi nov socialni red po katoliških socialnih načelih.

UREDBA O DELU

Eno zadnjih velikih del pri gradnji novega socialnega reda v beli Španiji je »Fuero del Trabajo«, to je uredba o delu. V uvodu tega zakona stoji, da je nova španska nacionalna država reakcija proti liberalizmu kapitalizmu in marksističnemu materializmu. Hoče pa obnoviti katoliško tradicijo socialne pravičnosti, ta-

ko, da bodo Španci končno dobili nazaj domovino, kruh in pravico.

Vsa uredba obsega 16 velikih poglavij, v katerih načrtno podaja novo delovno zakonodajo. Nekatero točko iz teh poglavij so zanimive tudi za nas:

O delu pravi, da je bistveno osebno in človeško. Zato se mezda ne sme odmerjati samo po materialnih vidikih in se delo ne sme dajati v najem na tak način, ki ni v skladu z dostojanstvom človeške osebnosti.

Nedeljski počitek »bo država napravila obvezen kot sveti pogoj za izvrševanje dela.« Enako se bodo posvečevali tudi prazniki, ki so v španski tradiciji.

O delavski plači določa, da »bo moralna najmanj dosežati svoto, ki bo zadostovala delavcu in njegovi družini za moralno in stanu primerno življenje.«

Zasebno lastnino bo država priznala »kot naravno sredstvo za izpolnjevanje individualnih, družinskih in socialnih dolžnosti.« Zato pa bo »podrejena najvišji koristi naroda, ki ga predstavlja država.«

Družino priznava za »prvotno naravno celico in temelj družbe«.

Za temi načelnimi odločitvami slede praktične izpeljave. Določa se delovni čas, omejuje delo žen in otrok, dalje se urejajo plačane delavske počitnice, družinske podpore in izobrazba kvalificiranega delavstva.

ZA STANOVSKO DRŽAVO

»Fuero del Trabajo« posveča nato zadnja poglavja načrtu za uredbo stanovske države.

Dejanja in besede generala Franca torej kažejo, da se v Španiji organizira nova država. Tako v »Fuero del Trabajo« kakor tudi sicer v socialnem programu generala Franca je očiten vpliv katoliškega socialnega nauka, zlasti okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno.

Mi pa graditev nove Španije sredi med vojno vihro spremljamo z vsemi simpatijami in dobri mi željami.

ZAKON PROTI KOMUNIZMU

V južnoameriški državi Čile je parlament sprejel zakon proti komunizmu. Ta zakon proglašja komunistično gibanje za nezakonito in določa težke kazni za vsako vrsto revolucionarne delavnosti in propagande. Zakon obsega tudi določila, ki naj preprečijo priseljevanje inozemskih revolucionarjev.

PRIJATELJSKO RAZMERJE MED CERKVIJO IN VENEZUELO

Poslanik Arocha je napisal v »Courrier de Genève« tole izjavo:

»V Venezueli, popolnoma katoliški deželi, ne poznamo problema veroizpovedi. Razmerje med Cerkvijo in državo je sijajno. Imamo poslanstvo pri sveti stolici in Vatikan vzdržuje nunciature v Caracasu.

Vprašanje komunizma je pri nas rešeno na srečen način. Vlada varuje ravnotežje med obema ekstremoma, desnico in levico. Komunisti nimajo državljanskih pravic. Ustava prepoveduje komunizem in v zaščito socialnega reda je bil izdan poseben državni zakon.«

NOČNA PROCESIJA MOŠKIH

Tradicionalna nočna procesija moških v Amsterdamu, ki se vrši vsako leto pod imenom »Stille Omgang« (Tihi obhod), je štela letos 40.000 udeležencev; to se pravi dvakrat več kot lani.

DUH, VAJE ZA DIPLOMATE

Na pobudo in pod častnim predstvom apostolskega nuncija na Nizozemskem so se pred kratkim vršile v Haagu duhovne vaje za člane diplomatskega zbora. Trajale so tri dni. Vodil jih je p. Vauplane S. J.

Tom Playfair

»Bog te blagoslovi, moj dragi Tom! Piši nam vsak teden. Jaz bom molila zate vsak dan, zjutraj in zvečer.« In dala mu je polno škatljo slaščic. Toma so oblike solze.

»Jaz sem bil res poreden, teta Jana, a ne iz zlobe. Zelo mi je žal. Ko se vrnem, bom bolj priden.«

Celo na gospoda Meadowa je vplivalo slovesno ozračje Tomovega odhoda. Podaril je svojemu nečaku v rdeče platno vezano knjigo, ki je opisovala neverjetne dogodbe še bolj neverjetnega dečka v najbolj neverjetni deželi.

»Smer Chicago—Alton! Potniki za Kansas City, vstopiti!«

»To je tvoj vlak, Tom!« pravi g. Playfair. Vsa skupina se obrne proti vozu. Pred dečka skoči liviran črnc in vpije:

»Zavod Svete Marije, gospod. Tu sèm, gospod. Jaz imam čast, da pazim na mlade gospode, gospod. Gremo, hop! gospod.« — In ne da bi pustil Tomu čas, da spregovori besedo, ga potegne na hodnik ter porine v notranjost voza.

»Sem, Tom!« vpije Quip. Quip je zvesto držal obljubo ter očeval za prijatelja sedež zraven sebe. Tom je stekel k praznemu mestu in se usedel. Ko se je vlak začel pomikati, so dečki glasno vzkliknili trikratni »hura«.

»Sijajno!« pravi Tom in se pogrezne v svoj sedež. Ločitev je bila že pozabljena, mislil je le na trenutno ugodje.

»Ne res?« odvrne Harry. »Hočeš?« doda in mu ponudi cigareto.

»Ne!« pravi Tom po nekaj trenutkih obotavljanja.

»Zakaj ne?«

»Povedal ti bom!« pravi Tom z zaupnim naglasom. »Jaz ne maram ljudi, ki se delajo važne. Če bi kadil, bi se zdelo, da hočem veljati za velikega. Tudi nimam rad tobaka. Poskusil sem dvakrat ali trikrat doma na podstrešju, in zmeraj sem bil bolan. Vidiš, če bi zdajle kadil, bi se to reklo, da se hočem delati imenitnega.«

Tom ni pač nikoli doslej izustil tako dolgega govora. Quip je upošteval tehtnost njegovih dokazov.

»Tom, razumem te; ne bi se branil tu pa tam kake cigarete; vendar sem prepričan, da polovica teh dečkov, ki kade, kadí zaradi bahanja... Jaz sem pa rajši majhen, veš Tom?«

»Zakaj?«

»Ker se mora moč oblačiti po modi, briti se, ne sme se igrati, ne sme jesti potic na ulici.«

»Potem se jih pa večina resno drži, pokrivajo se z ogromnimi ponvastimi cilindri in si natikajo ščipalnice na nos, boje se gibanja in nikoli ne igrajo zastonj.«

»Res je,« nadaljuje Harry »in če je človek velik, ima toliko skrbi s svojimi brki.«

»Da si jih barva.«

Oba sta videla, da sta izčrpala tvarino.

»Ti, povej, ali gre ves voz v zavod?« povzame končno Tom.

»Da, voz je rezerviran samo za zavodarje.«

»Ali poznaš vse?«

»Starejše poznam vse.«

»Kako se piše oni tamle z dolgim vratom nad ušesi in z razkuštranimi lasmi, ki zveči svojo cigareto kot čik?«

»Klump.«

»Kako?«

»Klump. To je njegov priimek. Kadar gre, se zdi, da se bo ves sesul kot stara hiša. Njegovega imena pa se ne morem spomniti.«

»In ta drugi z rdečimi lasmi, ki mu padajo na čelo? Oh, nos ima kot buldog, usta pa kot vežna vrata!«

»To je Green, nazvan Uzmovič.«

»Uzmovič?«

»Da, vsi ga tako kličejo.« In nekoliko nižje je pristavil: »To je slab tovariš, razumeš, slab tovariš.«

»In teh pet atomov, ki so si podobni kakor kapljica kapljici? Saj imajo čisto deklinški obraz!«

»Brez dvoma so to novinci.«

(Dalje prih.)

PATER PRO

Mehiški nadškof je začel priprave za postopek, po katerem naj se proglasi P. Pro S. J. za blaženega. Pozval je tudi vse vernike, naj čim prej oddajo vsa dokazila, ki se na patra Proja nanašajo. P. Pro, znani mehikanski mučenik, je bil ustreljen 13. novembra 1927. na povelje vlade.

Tedanji predsednik Calles je dal usmrtnim slikati in je upal, da bo s to sliko mogel katoličane prestrašiti.

V resnici pa je ta slika, ki je postala znana po vsem svetu, samo povečala zvestobo in vztrajnost mehiških vernikov.

SMRT

ZNANEGA ZGODOVINARJA

Iz Pariza poročajo, da je v starosti 84 let umrl znameniti katoliški zgodovinar P. Mourret.

Umrlí znanstvenik je spisal mnogo pomembnih del, med njimi zlasti študije o papeževanju Leona XIII., o pavijemskem cerkvenem zboru in o papeštvu. Njegovo najbolj upoštevano delo pa je »Obča cerkvena zgodovina« v devetih zvezkih. To delo je pisal celih enajst let.

»ŠKOFOV DAN«

Zveza belgijske katoliške ženske mladine je sklenila, da hoče prirediti vsako leto v vsaki škofiji »Dan v počaščenje škofa«. Ta dan naj bi bil izraz spoštovanja, zvestobe, pokornosti in hvaležnosti do duhovnega nadpastirja.

Zveza šteje danes 100.000 članic v 4000 društvih.

ZBIRKE

ZA KATOLISKO SPANIJO

Belgijski katoličani so začeli zbirati prispevke za obnovitev razrušenih španskih oltarjev in za dobavo potrebnih paramentov španskim duhovnikom.

Prvi oltar, ki bo postavljen iz dohodkov te nabirke, hočejo namestiti v eni glavnih toledskih cerkva.

ZMAGOVALEC NA »TOUR DE FRANCE«

Na letošnji kolesarski tekmi »Tour de France« je zmagal italijanski tekmovalc Bartoli, ki je v skupni kvalifikaciji dosegel prvo mesto.

Veliko zanimanje pa je vzbudila vest, da bo ta odlični športnik v najkrajšem času vstopil v dominikanski red.

Mladi katoličan in bodoči redovnik je dejansko tudi med dirko, ki je trajala v etapah več dni, neustraheno kazal svoje prepričanje, ko je tovariše italijanske skupine po vsaki končani etapi peljal v cerkev.

Bartoli deluje tudi v firenški Katoliški akciji.

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje-Domžale (A. Trontelj).